

הצלה בידי יהודים בשואה

Rescue by Jews during the Holocaust

אייר התשפ"א • 4/2021 • 1107

מנימוקי חבר השופטים של יד ושם לבחירת הכרזה:

בכרזה רישום פחם לירי של שני זוגות רגליים החולקות זוג אחד של נעליים. הכרזה משקפת במלוא העוצמה את נושא שותפות הגורל היהודי בתקופת השואה. הרגליים אינן מרמזות לזהות המגדרית של הנועל אותן, אך רישומן המדוקדק והרגיש מפצה על היעדר הזהות ומדגיש מסר הומניסטי על האדם. הרישום מצליח להעביר את תחושת הפגיעות והשבריריות של חיי היהודי בשואה. המתבונן בכרזה חווה את תחושת השניים שחולקים זוג אחד של נעליים, ובכך הוא מקבל תזכורת להיותו של היהודי קורבן נרדף בתקופת השואה, ויחד עם זאת הוא חווה את המעשה האצילי של שותפות הגורל בחלוקת זוג הנעליים - רכושם הדל והמתעתע של האסירים השותפים לגורל שנכפה עליהם. כל אחד מהשניים נשאר יחף בעצמו, ובעצם הקרבתו נעל אחת למען רעהו הפגין סולידריות וחמלה. ההליכה נוטעת במתבונן אסוציאציה לצעדות המוות, והרקע הלבן המקיף את רישום הפחם נדמה למרחבי השלג שבתוכם התבוססו שיירות האסירים. רישום הפחם אף מתכתב עם מעשה האומנות בתקופת השואה, בה אומנים נאלצו ליצור בתנאים לא תנאים ובחומרים מזדמנים מתוך גילויי גבורה עזה של רוח האדם בתקופה זו.

עינבל קייתי - בן דב
מנהלת אגף הנצחה וקשרי קהילה
יד ושם

תודתנו לוועדה להוקרת גבורתם של המצילים היהודים בשואה על שיתוף הפעולה והייעוץ לקראת הנפקת הבול.

עיצוב הבול מבוסס על הכרזה הממלכתית לציון יום הזיכרון לשואה ולגבורה תש"ף 2020. הכרזה עוצבה במסגרת התחרות "מעצבים זיכרון". נושא הכרזה עמד בסימן "הצלה בידי יהודים בשואה - סולידריות בעולם מתפרק".

במסגרת הפתרון הסופי שאף המשטר הגרמני הנאצי, בסיוע משתפי פעולה מקרב בני העמים הכבושים, להשמדת העם היהודי. במציאות זו, שבה נרדף כל יהודי, אך טבעי שהאדם יתרכז בניסיונות להציל את עצמו ואת קרוביו. עצם הבחירה להושיט יד תוך סיכון חיים אינה מובנת מאליה. ולמרות זאת, יהודים רבים פעלו להצלת יהודים אחרים ללא תמורה וללא גמול, כשהמניע המרכזי לפעילותם היה סולידריות - מחויבות עמוקה לאחיהם היהודים.

פעולות ההצלה התבצעו במסגרת יוזמות של יחידים, מחתרות או מוסדות יהודיים. הם התקיימו בכל שטחי הכיבוש הגרמני וכללו אמצעים מגוונים: הסתרה, הברחה, מעבר גבולות, הכנת מסמכים מזויפים והפצתם ועוד.

אומץ ליבם של יהודים בתקופת השואה, יחידים וקבוצות, המחיש כי בשעת רדיפות והשמדה נשמרה המחויבות ההדדית, נשמרו ערכים אנושיים-מוסריים, ובכללם הרצון והנכונות לסייע לזולת. על העם היהודי לזכור וללמד את התופעה המופלאה זו.

הכרזה שבבול

מבין הכרזות שהוגשו לוועדת השיפוט של יד ושם בשנת תש"ף נבחרה הכרזה שעוצבה על ידי רותם שריר, בת 24 ממודיעין, סטודנטית שנה ג' לתקשורת חזותית במרחב ממכללה למינהל ראשון לציון.

עיצוב בול, חותמת ומעטפה:
רותם שריר
Stamp, Cancellation & FDC Design:
Rotem Sharir

Rescue by Jews during the Holocaust

The stamp design is based on the official poster for Holocaust Martyrs' and Heroes' Remembrance Day 2020.

The poster was designed as part of the "Shaping Memory" competition, based on the theme "Rescue by Jews during the Holocaust - Solidarity in a Disintegrating World".

As part of the "Final Solution", the Nazi regime, aided by collaborators from the occupied nations, aimed and acted to annihilate world Jewry. In a reality where every Jew was in danger, it was natural for individuals to focus on trying to save themselves, their families and their friends. Choosing to risk one's life for others cannot be taken for granted, but Jews often unconditionally saved fellow Jews they did not even know, and for nothing tangible in return. The prime motivation for their activity was their profound commitment to Jewish solidarity.

Individuals conducted rescue initiatives on their own, or as part of underground movements and various Jewish institutions. Rescue operations took place both in those countries where the Jews were persecuted and in countries to which they fled. Diverse rescue attempts included clandestinely crossing borders, preparing and circulating false papers, helping Jews emigrate or hide, and establishing aid and welfare institutions for the benefit of all persecuted Jews.

The courage of Jewish individuals and groups during the Holocaust shows that solidarity was maintained even in a time of existential danger. Humane and moral values were adhered to, including the will and the obligation to help one's fellow human beings. It is incumbent upon the Jewish people to remember and learn from these amazing deeds.

The Image on the Stamp

The winning poster for 2020 was designed by 24-year-old Rotem Sharir from Modiin, a third-year Spatial Visual Communications student at the College of Management, Rishon LeZion.

Excerpt from the Judges' Considerations when choosing the Winning Poster:

This poster, with its lyrical charcoal drawing of two pairs of feet sharing one pair of shoes, powerfully evokes the theme of shared Jewish destiny during the Holocaust.

The limbs do not give away any hints as to their owners' gender, but the accurate and sensitive way they have been drawn compensates for the absence of identity, instead composing a humanistic message about Man. The drawing succeeds in conveying the

חוממת איורוע להופעת הבול SPECIAL CANCELLATION

vulnerability and fragility of Jewish life in the Holocaust. The viewer contemplating the two figures sharing one pair of shoes is reminded of how the Jew was hunted and persecuted during this dark period, but also experiences the noble gesture of sharing fate, reflected in two partners in the same destiny sharing one pair of shoes, a symbol of the prisoners' sparse yet crucial possessions.

Both of them ultimately remain barefoot, and the act of sacrificing a shoe for a fellow human being demonstrates both solidarity and pity.

The walking motion depicted in the drawing evokes associations of the death marches, while the white backdrop to the charcoal mirrors the vast tracts of snow through which the rows of prisoners had to wade. The charcoal medium used by the artist also reminds the viewer of the works of art created during the Holocaust period under indescribable conditions, using whatever materials came to hand in this heroic and courageous expression of the strength of the human spirit.

Inbal Kvity-Ben Dov

Director, Commemoration & Community Relations Division
Yad Vashem

With thanks to the Committee to Recognize the Heroism of Jewish Rescuers during the Holocaust for their cooperation and advice while preparing the stamp issue.

השירות הבולאי - טל: 076-8873933
שד' הרכס 21, מודיעין 7178390
The Israel Philatelic Service - Tel: 972-76-8873933
Sderot HaReches 21, Modi'in 7178390
www.israelpost.co.il * e-mail: philserv@postil.com

Issue:	אפריל 2021	הנפקה:
Stamp Size (mm):	H 40 ג / W 60 ר	מידת הבול (מ"מ):
Plate:	1178	לוח:
Stamps per Sheet:	9	בולים בגיליון:
Tabs per Sheet:	3	שבילים בגיליון:
Method of printing:	אופסט	שיטת הדפסה:
Security Mark:	מיקרוטקסט	סימון אבטחה:
Printer:	Cartor Security Printing, France	דפוס: